

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria Ac Disputationes In Primam Partem Divi
Thomæ**

Suárez, Francisco

Moguntiaë, 1620 [erschienen] 1621

Cap. 3. Deturne omnibus adultis media sufficientia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84432)

reprobis occasione prædestinatorum potius, quam directe & per se propter illos. Fortasse igitur Deus ex se voluit indifferenter hos saluare, quamuis (vt dixi) aliud etiam possit facile defendi.

CAPVT III.

An Deus prouiderit omnibus adultis non electis sufficientia media ad æternam salutem consequendam.

1. *Dubitandi ratio.*

Ratio difficultatis est, quia id, quod Deus ab æterno proponit faciendum ab ipso in tempore, cum effectu fit: sed in tempore non datur gratia sufficiens omnibus non electis, cum tamen à solo Deo dari possit: ergo signum est non esse prouisam ab æterno pro omnibus. Consequentia euidens est. Minor inductione constat, quia nec reprobis semel iustificatis datur gratia sufficiens ad perseverandum vsq; ad mortem in iustitia, nec fidelibus omnibus peccatoribus datur spiritus penitentia, vt iustificentur, nec infideles illuminantur supernaturaliter, modo sufficiente, imo & necessario ad salutem. Maior autem etiam probatur, quia id, quod Deus prouidet faciendum per causas secundas, interdum potest per causas secundas impediri, ipso Deo permittente: at quod faciendum est ab ipso met Deo, à nemine impediri potest, si ipse id dare decreuisset, ac prouidisset: ergo signum est nõ prouidisse, quod non dat.

2. *Afferio.*

Nihilominus absolute dicendum est, Deum prouidisse omnibus his hominibus media aliquo modo sufficientia, vt possint consequi salutem. Hæc est sententia communis Theologorum, quos citauit cap. 2. tam pro nostra, quam pro contraria sententia: & intelligitur conclusio de omnibus lapsis in Adamo, nam de priori statu nulla est difficultas. Probatur autem primo, quia Scriptura de his hominibus loquitur, quoties habet has vniuersales propositiones sine exceptione, *Deus illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Ioan. 1. Quod licet de naturali lumine rationis ab aliquibus intelligatur, reuera tamen intelligendum est de lumine gratiæ, & fidei, vt ex communi sententia Patrum ibi tradunt Iansenius, Toletus, & Maldonatus, & ex materia, & contextu satis constat. Facit etiam illud Christi Domini Matt. 11. *Venite ad me omnes, qui laboratis,* &c. Et illud 2. Petri. 3. *Nolens aliquem perire.* Videri etiam possunt capitula 12. 13. & 14. Sap. vbi variis modis, & verbis hæc veritas traditur.

Ioan. 1.

Iansenius. Toletus. Maldonatus. Matth. 11. 2. Pet. 3.

3. *Prosper.*

Secundo, ex his, & aliis locis ex professo probat hanc veritatem Prosper lib. 2. de vocatione gentium, à principio, & præsertim c. 8. alias 20. & sequentibus. Et idem habet ad obiectiones Gallorum, in 8. resp. & ad obiectiones Vincent. resp. 2. & 7. qui liber solet tribui Augustino sub titulo, *Ad articulos sibi impositos.* Fauet etiam idem Augustin. lib. 3. de libero arbitrio, dicens hominibus imputari, quod Deum volentem saluare contemnunt. Quod confirmat lib. de Natura, & gratia, cap. 67. docuit etiam Chrysostr. hom. 55. in Genes. & 7. in Ioan. Cyril. lib. 1. in Ioan. ca. 11. & optime Basil. in regulis fufius disputatis, regula 2. Et multa alia ad hoc confirmandum ex Scriptura, & Patribus sumi possunt ex Cardinali Bellarm. li. 2. de gratia, cap. 5.

Chrysostr. Cyril. Basil. Bellarm.

4.

Prosper. Fulgent. Concil. Trident.

Tertio hoc ostendo ex illo principio, *Deus neminem deserit nisi prius deseratur ab ipso,* quod fuit Augustini libro de natura, & gratia, cap. 26. Et in eo conueniunt Prosper dict. response 7. ad Vincent. & Fulgent. lib. 1. ad Monimum cap. 13. & tandem probauit Concilium Tridentinum Sessione 6. ca. 11. & 13. Quamuis Concilium de solis iustificatis loquatur, quia de illis certius est. Alij vero Patres generaliter loquuntur, & cum proportionem accommodari debet ad singulos status, seu ordines hominum, vt in sequentibus de-

clarabo. Nunc ex absoluta illa locutione, ita concludo. Quia si Deus ex se aliquibus hominibus denegasset auxilium sufficiens, profecto deseruisset illos, priusquam esset desertus ab ipsis, quia nulla est maior desertio in hac vita, quam denegatio auxilij sufficientis: quam si Deus ex se vult, non exspectat causam ex parte hominis: ergo nõ prius homo deserit Deum. Imo nec vere potest dici homo, deserere Deum: quia vt vere homo Deum deserat cum auxilio sufficiente supponi debet. Vltimo confirmari hoc potest ratione supra facta de vniuersali redemptione Christi Domini, quam cum aliis, & modum etiam huius sufficientiæ explicabo melius, satisfaciendo rationi dubitandi in principio positæ, vnde etiam magis confirmabitur hæc veritas.

Tres ergo difficultates in illa ratione attinguntur. Prima est de reprobis semel iustificatis, quia illis non datur perseverantiæ donum: nam qui recipit hoc donum, perseverat, teste Augustino toto lib. de Bono perseuer. & de Correctione, & gratia: isti autem non perseverant: ergo non recipiunt hoc donum: ergo carent medio necessario ad salutem, quia tale est donum illud, nam sine illo nullus saluatur, nec saluari potest, vt sentit August. lib. de Corrupt. & grat. ca. 12. & Concil. Trident. sess. 6. ergo isti nec potestatem, nec auxilium sufficiens ad salutem obtinendam recipiunt.

Ad hanc difficultatem concedimus in primis, ad perseverandum in gratia necessarium esse speciale Dei auxilium, quod donum perseverantiæ vocatur ex Concilio Tridenti. sess. 6. can. 22. Arausico. can. 10. & 17. Deinde dicimus, hoc donum ex parte Dei paratum esse omnibus iustis, si faciant, quod possunt cum auxilio, quod iam habent, & facere debent ad illud consequendum. Et ita etiam ex hac parte omnes habent paratum auxilium sufficiens ad salutem. Ita docuit aperte Concilium Tridentinum sess. 6. capit. 13. Sequiturq; ex dicto principio, quod maxime verum habet in hominibus iustis, qui nõ deseruntur à Deo, iuxta illud Psalm. 36. *Domine amant iudicium, & non derelinquet sanctos suos.* Et 2. Paralip. cap. 15. *Si quaesieris eum, inuenietis: si autem dereliqueritis eum, derelinquet vos.* Et ratio est manifesta, quia perseverare nihil aliud est, quam seruare præcepta, & non peccare: iustus autem semper habet auxilium sufficiens ad non peccandum, alias ei non imputaretur.

Dices, habere quidem auxilium sufficiens ad vitanda singula peccata, non vero collectionem eorum multo tempore, quod necessarium est ad perseverandum. Respondeo in primis, perseverantiam breuissimi temporis posse sufficere ad vitam æternam, vt si iustificatio fiat in vitæ. Deinde, ita recipit iustus auxilium ad vitandum, v. g. primum peccatum, vt sic, tunc faciat quod in ipso est, & oret Deum, recipiat maius auxilium ad continuandam perseverantiam, quod si semper oret, semper etiam inueniet paratum maius auxilium, & ita semper est in potentate eius obtinere hoc auxilium, etiam ad collectionem, & pro multo tempore. Imo etiam sæpe prædestinati in executione obtinēt hoc donum prædicto modo, quamuis aliquando etiam liberalius præueniantur à Deo, vt constat ex 1. 2. q. 114. art. vlt. vbi latius de hac re, & nonnulla diximus lib. 3. de Auxiliis, c. 11.

Secunda difficultas est, de reprobis peccatoribus, etiam fidelibus, qui in hac vita ita deseruntur, vt conuerti non possint, vt de Pharaone loquitur Augustin. in expositione inchoata Epist. ad Rom. prop. 62. Vbi tantam dicit fuisse illam impotentiam, vt inobediencia iam non imputaretur. Quod etiam ratione dicendum erit de omnibus excæcatis, & obduratis, & consequenter de omnibus reprobis, saltem pro aliquo vltimo tempore vitæ. Quia sufficiens auxilium ad conuersionem peccatoris incipit ab ex-

sitatione gratie: sed excitatio hec non semper datur, sed certis temporibus, ergo datur aliqua vltima, ergo post illam manet peccator sine auxilio sufficiente toto reliquo tempore vite.

9. Hæc difficultas, expeditur.

Hæc difficultas breuiter expeditur, quia precipua eius pars late tractata est in materia de penitentia. Dico ergo in primis, omnes fideles peccatores habere pro aliquo tempore huius vite auxilium ita sufficientem ad iustificationem, & consequenter ad salutem, vt solum per eos stet, quo minus salutem consequantur, & hoc satis esse in rigore, vt vere dicatur DEVS velle eos saluare, & prouidere illis media necessaria ad salutem. Deinde dicitur, etiam pro toto tempore huius vite habere reprobos aliquo modo hoc auxilium sufficientem, quia licet non pro quolibet instanti, vt quolibet parte temporis illud in se actu recipiant, Deus ex parte sua parat⁹ est illud dare per ordinaria, & conuenientia media sue prouidentie, quod satis est, vt in tom. de penit. late dixi.

10. Vltima est pars de fidei iustis pars de remiss.

Vnde ad vltimam partem propositæ difficultatis, quæ contra hoc procedebat, concedendum est, dare aliquam excitationem vltimam in hac vita, quod commune est reprobis, & prædestinatis regulariter. Vnde non possunt reprobi ob hanc causam conueniri de insufficientia auxilij, nam interdum, ac sepe habent sufficientem, sibiq; imputant, si illi resistit. Nam ad prouidentiam Dei solum spectat dare huiusmodi vocationem temporibus opportunis. Vnde, sicut in discursu vite contingit, vt inter primam, & secundam excitationem, nulla occurrat opportunitas, ita in fine vite, ab eo instanti, in quo datur vltima excitatio, vsq; ad instantem mortis, potest non occurrere opportuna occasio vocandi. Et forte, quia Deus hoc præuidit, ideo non statuit dare aliam vocationem, cum aliqui ex se sit paratus ad vocandum in omni occasione opportuna, & hinc est quod illa excitatio fuerit vltima.

11. Et fere ad eundem modum dicendum est de altera parte, quæ pertinet specialiter ad homines induratos, ex carnis, & car. Nam ex parte Dei nemini denegatur omnino auxilium sufficientem tempore opportuno, & non posito impedimento: homo autem est, qui resistit, & fit impotens ad salutem consequendam, quia vult. Vt sepe loquitur Augustinus, præsertim de Corruptione & grat. ca. 12. & sequenti. Et ita etiam in his verum habet, non deserit à Deo nisi quia prius deserunt Deum: quod semper intelligendum est de desertione actuali, & ex suppositione impedimenti voluntarij, non tamen de desertione omnimoda ex parte Dei, ita vt Deus statuerit, vel aliquos homines non vocare, etiam tempore opportuno, vel non iuuare illos ad non peccandum: & non ponendum impedimentum, si ipsi velint. Hoc enim modo neminem Deus in hac vita deserit, vt pie credimus, de quare in citato loco de penitentia late dictum est.

Auguſt.

Tertia difficultas est de infidelibus nunquam ad fidem vocatis. Multi enim sunt huiusmodi, quibus non videtur Deus prouidisse modum, seu ordinariam viam, per quam supernaturalem vocationem obtineant, quia nec ipsi possunt se ad illam præparare, nec extrinsecus offertur, quia nullus ad eos prædicator missus est. Quo modo autem audiunt sine prædicatore? Non est ergo illis prouisa vocatio secundum ordinariam legem: at sine vocatione saluari non possunt: ergo non est illis sufficienter prouisum ad salutem.

12. Tertia difficultas.

In hac difficultate varij sunt modi dicendi. Quidam putant, hos omnes nunquam recipere supernaturalem vocationem, vel illuminationem in se ipsis: ac prouide illos omnes consideratos in particulari cum circumstantiis occurrentibus, credere non posse, propter impedimenta: Nihilominus tamen, Deum antecedenti voluntate voluisse omnium eorum salutem, & pro illis prouidisse remedia gene-

13. Vnde dicitur de his difficultatibus modis dicendi.

ralia, & per se sufficientia: Quod si fortasse in particulari hæc applicari non possunt, non tenetur Deus miraculoso modo subuenire: esset autem miraculum, si vel fides reuelaretur sine ministerio hominis, dicente Paulo ad Roman. 10. Quomodo audiunt sine prædicante? Vel si homo aliquis extraordinario, & miraculoso modo illuc perduceretur. Quæ sententia fundari potest in Augustin. 4. contra Iulian. capit. 8. & aliis locis, in quibus quoad hoc negotium æquiparat paruulos, & adultos, constat autem multis paruulis non aliter prouidisse Deum, vt cap. seq. videbimus. Idem sentit Prosper. 1. de Vocat. Genr. capit. 13. & libro 2. per multa capita. Nec dissentit D. Thom. 2. 2. quæ. 2. artic. 5. ad 1. dum ait, aliquos priuari auxilio seu vocatione ad fidem, propter impedimentum peccati, & interdum propter solum originale. Ratio deniq; est, quia ex generalibus locutionibus Scripturæ, Deus illuminat omnem hominem, & similibus, non amplius colligitur, quam quod Deus per generales causas id præstet omnibus. Vnde tam de paruulis, quam de adultis intelliguntur, vt circa verba citata notauit Maldonatus Ioan. 1. Non inueniuntur autem alia promissiones speciales factæ pro his adultis.

alia, & per se sufficientia: Quod si fortasse in particulari hæc applicari non possunt, non tenetur Deus miraculoso modo subuenire: esset autem miraculum, si vel fides reuelaretur sine ministerio hominis, dicente Paulo ad Roman. 10. Quomodo audiunt sine prædicante? Vel si homo aliquis extraordinario, & miraculoso modo illuc perduceretur. Quæ sententia fundari potest in Augustin. 4. contra Iulian. capit. 8. & aliis locis, in quibus quoad hoc negotium æquiparat paruulos, & adultos, constat autem multis paruulis non aliter prouidisse Deum, vt cap. seq. videbimus. Idem sentit Prosper. 1. de Vocat. Genr. capit. 13. & libro 2. per multa capita. Nec dissentit D. Thom. 2. 2. quæ. 2. artic. 5. ad 1. dum ait, aliquos priuari auxilio seu vocatione ad fidem, propter impedimentum peccati, & interdum propter solum originale. Ratio deniq; est, quia ex generalibus locutionibus Scripturæ, Deus illuminat omnem hominem, & similibus, non amplius colligitur, quam quod Deus per generales causas id præstet omnibus. Vnde tam de paruulis, quam de adultis intelliguntur, vt circa verba citata notauit Maldonatus Ioan. 1. Non inueniuntur autem alia promissiones speciales factæ pro his adultis.

Rem 10.

Auguſt.

Proſper.

D. Thom.

Ratio.

Maldonatus.

Hæc sententia non continet errorem, nec temeritatem: nihilominus mihi non probatur, tum quia Theologi frequentius aliter sentiunt: tum etiam quia est nimis rigorosa: nam scriptura plus significat de diuina prouidentia circa homines adultos. Nam cum illi per proprios actus possint & saluari, & condemnari, videtur ad prouidentiam Dei spectare, vt non tantum generatim, sed etiam in particulari, singulos adiuet, si ipsi impedimenta non possint.

14. Dicitur semel in textu.

Est ergo secunda sententia extreme contraria, nullum esse hominem ratione videntem, qui non aliquando illuminetur in hac vita, ita vt ex vitalis vocationis interioris possit, si velit, immediate credere per fidem sufficientem ad salutem, atque adeo supernaturalem, tam ex parte obiecti materialis, quam formalis. Quæ sententia videtur sumi posse ex patribus in principio huius capituli relatis, habent enim locutiones, quæ videntur hoc probabiliter suadere. Et ratio est, quia non repugnat, imo videtur facile fieri posse ministerio Angelorum, quos Deus dedit custodes talium hominum, quantumcumq; infidelium, in ordine ad beatitudinem eorum: ergo credendum est ita fieri.

15. Secunda sententia.

Hæc opinio præ se fert pietatem quandam, sed non potest fundari satis, nec facile credi. Suppono enim, fidem de aliquo obiecto supernaturali esse necessariam ad salutem. Videtur autem clarum, & certum, multos esse homines, quibus tale obiectum in hac vita non reuelatur, vt de multis nationibus gentium & Scriptura significat, & homines experiuntur. Nec dici potest, eos accipere talem reuelationem, quamuis postea omnino illam ignorent: quia licet homo possit ignorare interiorem modum operandi in suis actibus, scilicet, an sit naturalis, vel supernaturalis: tamen obiecta propoſita, & apprehensa, non potest ignorare, saltem pro eo tempore, pro quo illi actu proponuntur. Vnde etiam potest illa memoria retinere, quamuis fidem illis non adhibuerit: Alias inutilis esset talis reuelatio: nam si ignoratur, parum, aut nihil ad fidem deseruiet, multoq; minus poterit obligationem inducere.

16. Non admittitur.

Alij ergo ita declarant hanc sententiam, vt dicant omnes infideles recipere interiorem vocationem gratiæ, vt credere possint supernaturaliter, saltem illa, quæ de DEO naturaliter cognosci possunt, vt DEVM esse, & colendum esse. Non quia illa fides sufficiat ad salutem, sed quia si homo illam receperit, per illam se disponet, vt de supernaturalibus etiam obiectis illuminetur, & sic tandem iustificetur.

17. Aliqui declarant hanc sententiam.

Solent

Handwritten notes in large letters, possibly 'AD' and 'V'.

Soletq; hæc opinio D. Th. tribui, sed alia est eius sententia, vt statim referam. Potest autem hæc tribui Prospero, li. 1. de uocatione Gent. c. 5. quatenus dicit, Hos Gentiles recepisse Propheticas voces, & præcepta legalia in elementorum obsequijs, & testimonijs. Alladens ad illud Pauli Act. 14. Non enim sine testimonio reliquit semetipsum, significansq; Deum fuisse vsum his creaturis, non tantum ad tribuendam cognitionem naturalem, sed etiam ad eleuandum hominē ad cognitionem supernaturalem earundem rerum, quæ per creaturas cognosci possunt. Quomodo etiam aliqui exponunt cap. 2. Epist. ad Rom.

18. Adhuc sic de clarata non probatur.

19. Assertio.

Augul.

At vero hæc etiam sententia, licet probabilis fortasse sit, mihi est creditu difficilis, tum quia vix credo posse intelligi, quod aliquis eleuetur ad credendum supernaturaliter aliquod obiectum, alias naturale, nisi recipiat etiam eiusdem obiecti reuelationem supernaturalem: tum etiam, quia inueniuntur multi Gentiles, qui penitus ignorarunt omnia, & illa, quæ de Deo naturaliter cognosci possunt, ita vt neq; apprehensionem, nec conceptionē illorum habuerint.

Dicendum ergo est, quamuis homo non possit suis viribus præparari ad diuinam uocationem, posse tamen illi impedimentum ponere peccando, & hanc esse causam, ob quam multi infideles actu non recipiunt uocationem supernaturalem, id est, proxime sufficientem ad actum fidei supernaturalis. Nihilominus tamen Deum, quod in se est, paratum esse ad vocandū, & illuminandum omnes. Vnde, quicumq; non posuerit impedimentum de facto illuminabitur, seu vocabitur, vel exterius per homines, ita disponente Deo res humanas, vt id sine miraculo fieri possit, per aliud genus gratuitæ providentiæ: vel certe interiorius illuminando ministerio Angelorum, quod non est omnino miraculosum, sed pertinens ad supernaturalem providentiam, vt sumitur ex Augustino 1. ad Simplicianum, q. 2. Hocigitur modo recipiunt hi homines à Deo sufficiens auxilium, saltem antecedente voluntate.

20. Quod si quis dicat, hoc ipsum, id est, non ponere impedimentum, non esse in potestate horum hominum. Respondendum est, ad hoc ipsum iuari à Deo per aliquam providentiam gratiæ, per quam licet nō eleuentur ad operandum aliquid supra naturam, iuantur saltem ad non violandam legem naturæ, & omnino resistendo huic gratiæ, incapaces fiunt alioris: quod si hac vterentur, licet non mererentur supernaturalem uocationem, neq; ad illam se disponent, saltem eam non impedirent, & ita opportuno tempore daretur eis sufficiens uocatio. Et hæc sententia sic exposta est D. Thomæ q. 14. de Verit. ar. 11. ad 5. & sumitur ex 3. contra Gentes, c. 159. & 1. 2. q. 89. art. 6. Alenf. 3. p. q. 69. memb. 3. art. 1. Adria. quodlib. 4. art. 1. & ex alijs Theologis allegatis in li. 2. si ad bonum sensum trahantur. Est etiam hæc sententia D. Prosperi in libris de Vocat. gentium præsertim in c. 8. alias 20. & sequentibus. Colligitur etiam ex locutionibus Scripturæ supra citatis, & ex eo quod Paulus ignorantiam Gentilium attribuit semper culpæ eorum, vt ad Ephes. 4. Alienati à via Dei per ignorantiam, quæ est in ipsis, propter cecitatem cordis ipsorum. Solum posset hic obici, quia sequitur, ignorantiam fidei non esse inuincibilem in his omnibus, sed de hoc alias. Nunc breuiter neganda est sequela, quia licet illi re ipsa ponant impedimentum, tamen hoc ipsum ignorant, scilicet hoc esse impedimentum: & ideo in hoc specialiter non peccant. Atq; hoc modo in his hominibus saluatur etiam illud principium, vt non deserantur à Deo nisi quia ipsi deserunt Deum.

D. Thom. Alenf. Adrian.

D. Prosper.

Ephes. 4.

Utrum omnibus infantibus, qui in hac uita ad rationis usum non peruenerunt, prouiderit Deus sufficientia media ad salutem.

DE infantibus est peculiaris difficultas, propter eos, qui ita videntur remedio salutis destituti, vt eis non possit per humanam industriam, vel diligentiam applicari. Si enim accidit in primis infantibus his, qui in matris visceribus moriuntur: deinde illis, qui in ea occasione, & dispositione nascuntur, vt priusquam possit aqua, v.g. inueniri, vel minister vocari, qui baptizare sciat, moriuntur. Deniq; eadem ratio est de omnibus, qui sine culpa alicuius, casu aliquo sine Sacramento decedunt. De quibus ita potest formari argumentum, illi omnes carent remedio, & non propter uoluntatem propriam, quia illius non sunt capaces, nec propter uoluntatem parentis, aut alterius hominis, quia ibi nulla culpa, neq; negligentia parentis, vel alterius intercessit, vt supponimus: ergo non potest ille effectus, referri nisi in uoluntatem Dei, qui res ita disposuit, vt non posset tale remedium tali infanti applicari, vt sentit Augustinus de natura & gratia c. 8. & de Bono perseuer. c. 12. & de Correp. & gratia c. etiam 12. Ergo simpliciter fatendum est, Deum nullo modo prouidisse his paruulis de remedio sufficiente.

Confirmatur ex comparatione ad adultos. Si enim Deus homini adulto non ponenti impedimentum, negaret omne auxilium ad salutem, diceremus plane, sua sola uoluntate non dare, ac proinde non prouidisse illi sufficientia media: at nunc, quia non negat nisi ponenti impedimentum, dicimus ex parte sua omnibus dare, & omnibus prouidisse: sed illi paruuli non ponunt impedimentum per suam uoluntatem, vt constat, nec per uoluntatem patrum, quia non ponitur in uoluntate eorum, imo sæpe illis facientibus quantum possunt, deest facultas applicandi remedium, ergo non potest hoc tribui humanæ uoluntati, sed diuinæ, quæ ex se noluit his prouidere de sufficienti remedio contra originale peccatum, solum propter peccati originalis malitiam.

Propter hæc Gregor. 1. d. 46. q. 1. docuit absolute Deum, positiuè, & ex se, noluisse plures infantes saluare, vt illis de sufficienti remedio contra originale prouideret. In eademq; sententiam inclinat Driedo de Captiuit. & redemptione gener. human. tract. 5. c. 3. Referuntur etiam pro eadem sententia D. Tho. 4. d. 9. q. 1. ad 1. & Gabr. d. 4. q. 2. art. 3. dub. 2. & Richard. 1. d. 46. art. 7. & Soto lib. 2. de nat. & grat. ca. 10. in fin. Sed reuera id non dicunt, sed potius oppositum supponunt, vt statim dicam. Potest uero hæc sententia confirmari, quia licet Deus infiruerit generale remedium baptismi, si tamen res ita Deus disposuit, vt licet parentes faciant quantum possunt, non possint applicare baptismum, nec Deus ad hoc speciale auxilium conferat, dici non potest Deus prouidisse illis paruulis de sufficienti remedio, quia baptismum non est remedium nisi vt applicandus, & vt sic est impossibilis, quia applicatio est impossibilis: ergo non potest dici, tales paruulos habuisse auxilium sufficientem cum neq; in se, neq; in parentibus illud habuerint.

Sed licet fortasse magna pars huius controuersiæ sit in modo loquendi, simpliciter dicendum censo, Deum ex parte sua uoluisse his infantibus salutem eternam, ac proinde prouidisse illis omnibus absque ulla exceptione media de se aliquo modo sufficientia ad salutem æternam. Hanc censo esse communiorem sententiam Theologorum, quam ita declaro. Nam prima eius pars pertinet ad aliud generale dogma supra tractatum, Deus uult omnes homines sal-

